

Sygn. akt IV U 2122/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Czernecka-Kozak

Protokolant: Małgorzata Olesiak

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2014 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania S. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 25 października 2013 roku znak: (...)

w sprawie S. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się S. M. emeryturę od dnia (...).

Sygn. akt IV U 2122/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 20 marca 2014 roku

Decyzją z dnia 25 października 2013 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił S. M. przyznania emerytury z uwagi na to, że nie udowodnił on 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał, że S. M. na dzień 1 stycznia 1999 roku posiada okres ubezpieczenia wynoszący 26 lat, 9 miesięcy i 20 dni, w tym 6 lat, 3 miesiące i 21 dni pracy w warunkach szczególnych (od 4 listopada 1974 roku do 19 października 1977 roku, od 15 listopada 1977 roku do 22 grudnia 1979 roku, od 23 sierpnia 1996 roku do 30 kwietnia 1997 roku, od 1 lipca 1997 roku do 30 września 1997 roku i od 1 kwietnia 1998 roku do 19 lipca 1998 roku). Za pracę w szczególnych warunkach nie uznano zatrudnienia od 22 grudnia 1979 roku do 31 stycznia 1991 roku, bowiem S. M. nie przedłożył stosownego świadectwa pracy, natomiast z posiadanej dokumentacji (karty wynagrodzeń) nie wynika, że praca wykonywana była w szczególnych warunkach, jak również nie był płacony dodatek za pracę w szczególnych warunkach.

Od powyższej decyzji odwołał się S. M. wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury. Odwołujący wskazał, że był zatrudniony jako kierowca samochodu ciężarowego o ciężarze powyżej 3,5 tony w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 22 grudnia 1979 roku do 31 grudnia 1991 roku w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) w K.. Wobec tego – w ocenie odwołującego się - organ rentowy błędnie nie zaliczył powyższego okresu do pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. wniósł o jego oddalenie - podnosząc argumentację, którą posłużył się w zaskarżonej decyzji.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że odwołujący się S. M., ur. (...), na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 26 lat, 9 miesięcy i 20 dni, w tym 6 lat, 3 miesiące i 21 dni pracy w warunkach szczególnych (od 4 listopada 1974 roku do 19 października 1977 roku, od 15 listopada 1977 roku do 22 grudnia 1979 roku, od 23 sierpnia 1996 roku do 30 kwietnia 1997 roku, od 1 lipca 1997 roku do 30 września 1997 roku i od 1 kwietnia 1998 roku do 19 lipca 1998 roku). Odwołujący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Wniosek o przyznanie emerytury złożył dnia 17 października 2013 roku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. M. w okresie od 22 grudnia 1979 roku do 31 stycznia 1991 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) w K. na stanowisku kierowcy. Przedsiębiorstwo posiadało na terenie K. sieć sklepów, w których sprzedawano głównie artykuły rtv, agd, meble, odzież, obuwie. Do przedsiębiorstwa należał także duży sklep spożywczy na terenie C.. W ramach przedsiębiorstwa działał również zakład naprawczy, w którym technicy zajmowali się naprawami sprzętu - na wyposażeniu tego zakładu były samochody marki Ż. i T.. Odwołujący od początku zatrudnienia jeździł samochodem marki S. (...) o ciężarze całkowitym ok. 9 ton i ładowności 5,5 tony. Do jego obowiązków należały wyjazdy po towar do producentów lub hurtowni położonych na terenie całego kraju. Przywoził sprzęt rtv, agd, meble, odzież, obuwie oraz artykuły do sklepu spożywczego, a następnie rozwoził towar do sklepów. S. M. nie miał innych obowiązków, drobne naprawy samochodu wykonywał samodzielnie, natomiast inne większe prace związane z naprawą i przeglądem samochodu wykonywane były w (...) w K. albo w Spółdzielni (...) w N..

W okresie od 3 lipca 1990 roku do 10 września 1990 roku - w związku toczącym się postępowaniem z powodu kolizji drogowej, w której udział brał odwołujący - został on przeniesiony na stanowisko robotnika gospodarczego.

Wspólnie z odwołującym pracowały m.in. J. N. oraz J. Ś. jako pracownice biurowe.

dowód: świadectwo pracy k. 125 akt organu rentowego, zeznania świadków zawarte w protokole rozprawy: J. N. od 04:08 min do 14:50 min, J. Ś. od 15:08 min do 25:19 min, oraz zeznania odwołującego od 25:44 min do 35:58 min, akta osobowe odwołującego

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, której wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania. Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującego się oraz świadków J. N. i J. Ś. uznając je za wiarygodne, spójne, logiczne i zgodne z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie. Świadkowie pracowali wspólnie z odwołującym się i szczegółowo wskazali na czym polegał charakter jego pracy. Ich zeznania korespondują z dokumentacją osobową dotyczącą pracy odwołującego się, a także z zeznaniami S. M.. Brak jest, w ocenie Sądu, jakichkolwiek podstaw do podważenia wiarygodności zeznań w/w świadków. Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków oraz zgodne z nimi zeznania odwołującego potwierdziły w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości charakter zatrudnienia i rodzaj pracy wykonywanej przez odwołującego w spornym okresie.

Pozostałe okoliczności sprawy uznał Sąd za bezsporne, bowiem nie były one kwestionowane przez strony. Również dokumenty przedstawione na stwierdzenie powyższych okoliczności zostały ocenione jako w pełni wiarygodne i prawdziwe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie S. M. zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy odwołujący się spełnia przesłanki do przyznania emerytury.

W związku z tym, że S. M. nie osiągnął powszechnego wieku emerytalnego, jest osobą urodzoną po 31 grudnia 1948 roku należało rozważyć czy spełnia przesłanki do przyznania wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 z zm.). Stosownie do tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn.

Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z ust. 2 art. 32 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Warunki przejścia na emeryturę przez wymienionych powyżej pracowników określa rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Wyszczególnienie prac uznawanych za wykonywane w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zawierają wykazy A i B stanowiące załącznik do wskazanego wyżej rozporządzenia. Do treści tych załączników były dostosowane resortowe wykazy stanowisk.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełni łącznie następujące warunki: osiągnie wiek emerytalny, wynoszący dla kobiet 55 lat, 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Za wymagany okres zatrudnienia uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.(§ 3 i 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku).

W świetle § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia zakład pracy stwierdza zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okoliczności także w oparciu o inne dowody. Postępowanie w sprawach emerytalnych jest bowiem dwuetapowe, stąd też przed organem

rentowym "sprawa emerytalna" ma charakter administracyjnoprawny, a w postępowaniu stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. Na etapie postępowania odwoławczego sprawa o emeryturę - uprzednio administracyjna - staje się sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c. Do jej rozpoznania stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a zasadniczym celem tego postępowania jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, stąd też w niniejszej sprawie Sąd – wobec braku świadectwa pracy w szczególnych warunkach - dopuścił dowód z zeznań świadków oraz przesłuchania odwołującego się na okoliczność wykonywania przez niego pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku, III UZP 6/84, LEX nr 14625 okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że odwołujący się osiągnął z dniem (...) wiek 60 lat i w dniu 1 stycznia 1999 roku posiadał wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 25 lat w tym 6 lat, 3 miesiące i 21 dni pracy w warunkach szczególnych (od 4 listopada 1974 roku do 19 października 1977 roku, od 15 listopada 1977 roku do 22 grudnia 1979 roku, od 23 sierpnia 1996 roku do 30 kwietnia 1997 roku, od 1 lipca 1997 roku do 30 września 1997 roku i od 1 kwietnia 1998 roku do 19 lipca 1998 roku). Odwołujący nie przystąpił też do otwartego funduszu emerytalnego. Spór dotyczył zatem wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności czy praca, którą S. M. świadczył w trakcie zatrudnienia od 22 grudnia 1979 roku do 31 stycznia 1991 roku w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu (...) w K. może być uznana za pracę, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Za pracę w szczególnych warunkach uznać należy taką pracę, która spełnia kryteria określone w przepisach w/ w rozporządzenia Rady Ministrów – a mianowicie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach wymienionych w wykazie A lub B stanowiących załącznik do rozporządzenia. Zgodnie z wykazem A, dział VIII, pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony należą do prac w warunkach szczególnych.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że odwołujący się wykonywał wyżej opisaną pracę kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało zatem, że w spornym okresie (z wyłączeniem okresu zatrudnienia od 3 lipca 1990 roku do 10 września 1990 roku na stanowisku robotnika gospodarczego) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu powołanych wyżej przepisów. S. M. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony wymienionym w wykazie A, dziale VIII, pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i na dzień 1 stycznia 1999 roku, tj. na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych posiada (łącznie z okresem uwzględnionym przez ZUS) ponad 15 - letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wymagany przez powołany wyżej art. 184 tej ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania należy stwierdzić, że S. M. spełnił wszystkie przesłanki wymagane do przyznania emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. przy czym wiek 60 lat osiągnął z dniem (...), a więc po dacie wydania zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, z zastrzeżeniem ust. 2. Należy stwierdzić, iż co do zasady - Sąd ocenia legalność decyzji organu rentowego według

stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania. O nim bowiem organ rentowy orzeka decyzją, której zgodność z prawem pod względem formalnym oraz merytorycznym bada i ocenia sąd. Jeżeli jednak sąd ustali, że jedyna przyczyna odmowy przyznania emerytury lub renty ustala po wydaniu zaskarżonej decyzji, jest władny wydać wyrok przyznający świadczenie z datą spełnienia się wszystkich przesłanek koniecznych do nabycia prawa do tego świadczenia. Ustalenia stanowiące faktyczną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w takim wyroku muszą jednak dotyczyć okoliczności pewnych. Tylko w takich sytuacjach dopuszczalne jest swego rodzaju skrócenie procedury przez eliminację ponownego postępowania przed organem rentowym z nowego wniosku o świadczenie niewątpliwie należne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1998 r., II UKN 555/97, OSNAP 1995, nr 5, poz. 181). W niniejszej sprawie zaskarżona decyzja została wydana przed ukończeniem przez odwołującego 60 lat, jednakże jeszcze przed wpływem odwołania od tej decyzji do Sądu tj. w dniu (...) osiągnął on wiek 60 lat, a zatem spełnił z tą datą wszystkie przesłanki do nabycia emerytury wymienione w art. 184 powołanej wyżej ustawy (pozostałe warunki – jak wskazano wyżej – odwołujący się spełnił przed wydaniem zaskarżonej decyzji).

W tym stanie rzeczy, Sąd - na zasadzie 477⁽¹⁴⁾ § 2 kpc i na podstawie wskazanych powyżej przepisów - zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu się S. M. emeryturę od dnia (...), tj. od daty ukończenia przez niego 60 lat.